

«Бекітемін» \_\_\_\_\_  
«27» тамыз 2021 жылғы №1 хаттама  
педагогикалық кеңес шешімімен бекітілді  
№54 «Нұрсая» бөбекжай-бақшасы ҚМҚК  
директоры Б. О. Мұғауова

**Мектепалды топтарына арналған «Биле,биле балақай»  
вариативтік компонент бойынша  
перспективалық жоспар  
2021 – 2022 оқу жылы**

**Би маманы: Н.Т.Теміртасова**

| Ай-апта | Мақсаты                                                                                                                                                                                                                                               | Музыкалық-ырғақты қимылдар                                                                                          | Би элементтері                                                                                                                      | Би репертуары | Релаксация, ойын             | Іс-әрекет технологиясы                               | Сағат |
|---------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|------------------------------|------------------------------------------------------|-------|
| ІХ-І    | Балалардың көңіл күйін көтеру. Би арқылы эстетикалық мақсаттармен қатар баланың психологиясының дамуын туғызуға мүмкіндік беру. Әуенді тыңдай отырып, оны ажырата білу керектігін түсіндіру. Би қимылдарының әдемі, дұрыс орындалуын қадағалау.       | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. | Балаларға «жұпты» бидің әуенімен таныстырып, соған сай би қимылдарын көрсету. Қол, аяқ қозғалыстарын реттеу.                        | «Жұпты би»    | Ойын: «Қимылды ажырата білу» | Түсіндіру<br>Көрсету<br>Жеке жұмыс үйрету<br>Бақылау | I     |
| ІХ-ІІ   | Балаларды музыка сипатына сай қимылды үйлестіруге талпындыру, іскерліктерін дамыту. Музыка әуеніне қарай әртүрлі қимылдарды, түрлі ырғақпен орындауды үйрету. Би қимылдарын секіру, бір орында тұрып айналу және жұптасу арқылы орындауға жаттықтыру. | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. | Балаларға «жұпты» бидің қимылдарын Балаларға «қазақ» биінің. Кеуденің тік ұстауға икемдеу.                                          | «Жұпты би»    | Ойын: «Қимылды ажырата білу» | Түсіндіру<br>Көрсету<br>Жеке жұмыс үйрету<br>Бақылау | I     |
| ІХ-ІІІ  | Балаларға қазақ биін үйрету-рухани үлгі. Би қимылы арқылы қазақ биінің өмірі мен мәдениетін би тілімен балаларға түсіндіру. Қазақтың ұлттық ою-өрнегін би қимылдары арқылы көрсетіп үйрету.                                                           | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. | Балаларға «қазақ» биінің әуенін тыңдатып, мазмұнын түсіндіру, би қимылдарын көрсетіп үйрету. Айна білезік толқын.                   | «Қазақ биі»   | Әуенді ажырата білу.         | Түсіндіру<br>Көрсету<br>Жеке жұмыс үйрету<br>Бақылау | I     |
| ІХ-ІV   | Балаларға би жаттығуларына, әртүрлі халық билерінің қимыл-қозғалыстарын салып үйрету. Осы жұмыстардың нәтижесінде түрлі ұлт билерімен қазақ халқы билерін нақышына келтіріп орындату. Музыкалық әуенді тыңдай білу шеберліктің қалыптастыру.          | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. | Балаларға «қазақ» биінің қимылдарынан бөлек қол аяқ қимылдарын көрсетіп үйрету. Ою түрлерін нақышына келтіріп, орындауын қадағалау. | «Қазақ биі»   | Әуенді ажырата білу.         | Түсіндіру<br>Көрсету<br>Жеке жұмыс үйрету<br>Бақылау | I     |

|       |                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                 |                                  |                                                                               |                                                                  |   |
|-------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|---|
| X-I   | Балаларды биді түсініп қабылдау талғампаздығына тәрбиелеу, эстетикалық сезімталдығын қалыптастыру. Музыкалық-ырғақты қимылдарды әуенге сай орындауға үйрету. Балаларға би қимылдарын тез, әдемі, ырғақты орындату.                                                        | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. | Балаларды «ырғақты» би әуенімен таныстырып тындату, би қимылдарын көрсету. Қол мен аяқты бірдей бір мезгілде қозғай білуге жаттықтыру.                                                          | «Чарли» биі<br>«Көңілді бақалар» | Ойын:<br>«Қайталаймыз» (қолмен шапалақтап музыка ырғағын ажырата білуі керек) | Түсіндіру<br><br>Көрсету<br><br>Жеке жұмыс үйрету<br><br>Бақылау | I |
| X-II  | Балалардың би өнеріндегі шығармашылық қабілеттерін арттыру. Орыс халқының өнерін салт-дәстүрін жанама түрде қимылдар арқылы насихаттап жас ұрпаққа би өнерінің қыр-сырын үйрету. Балаларға орыс әуенін тыңдатып, қимылдар арқылы бидің әдемілігін, байлығын көрсете білу. | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. | Балаларға «Орыс» биінің қимылдарын қол, аяққимылдарын көрсетіп үйрету. Биде денені жеңіл ұстай білуге талпындыру.                                                                               | «Кадриль» биі                    | Ойын:<br>Мимикалық қимылдар.                                                  | Түсіндіру<br><br>Көрсету<br><br>Жеке жұмыс үйрету<br><br>Бақылау | I |
| X-III | Балалардың көңіл-күйін көтеріп биге деген тиянақты ынтасымен сүйіспеншілігін ояту. Балалардың аяқ қимыл қозғалыстарын нақышына келтіріп, биге ашықтық беруге би қимылдарын еркін сипаттай білуге талпындыру.                                                              | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. | Балаларға «Кадриль» биінің қимылдарын аяқтың ұшымен өкшені кезектестіру. Секіріп тізені бүгіп, аяқты алға созу, екі қолды созып, қайық бейнесіне келтіру, аяқты ырғақты соғуды көрсетіп үйрету. | «Кадриль» биі                    | Ойын:<br>«Қайталаймыз» (аяқпен топылдатамыз, көңіл-күймен орындалады.)        | Түсіндіру<br><br>Көрсету<br><br>Жеке жұмыс үйрету<br><br>Бақылау | I |
| X-IV  | Балаларға биді сипаттап беріп, ерекшеліктерін түсіндіру. Балаларды өздері билейтін музыкасын тыңдап музыка фразаларын, біліктерін ажыратуға, екпінін ажыратуға үйрету. Табиғаттың әсемдігін сезініп, гүлдерге сәйкес нәзіктікті бимен көрсете білуге жаттықтыру.          | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. | Балаларға «Гүлдер» және «Вальс» биінің жүрісін, қол, аяқ, бас қимылдарын көрсетіп үйрету.                                                                                                       | «Гүлдер» биі<br>«Вальс»          | Ойын:<br>«Қайталаймыз» (аяқпен)                                               | Түсіндіру<br><br>Көрсету<br><br>Жеке жұмыс үйрету<br><br>Бақылау | I |

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                     |                                                                                                                                                                               |                                         |                                 |                                                                  |   |
|--------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|---------------------------------|------------------------------------------------------------------|---|
| XI-I   | Балаларды музыкалық әуенмен таныстыру. Қолшатырдың пайдасын түсіндіру. Қолшатырды музыкалық ырғақтық қимылдарда әуенге сай орындауға үйрету. Балаларға би қимылдарын тез, әдемі, ырғақты орындату. Әуенге сай қимылдарды орындай білуге жұмылдыру.                                                                                  | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. | Балаларға қолшатыр биінің қимылдарын көрсетіп үйрету. Күз ерекшелігіне сәйкес би қимылдарын бір уақытта қабылдауға жаттықтыру. Сонымен сай жапырақ биінің қимылдарын көрсету. | «Қолшатыр» биі<br><br>«Жапырақта р» биі | Ойын: «Жаңбыр мен күн»          | Түсіндіру<br><br>Көрсету<br><br>Жеке жұмыс үйрету<br><br>Бақылау | I |
| XI-II  | Балалардың көңіл-күйлерін көтеру, би өнеріндегі шығармашылық қабілеттерін арттыру. Қазақ халқының өнерін, салт-дәстүрін жанама түрде қимылдар арқылы насихаттап жас ұрпаққа би өнерінің қыр-сырын үйрету. Балаларға классикалық әуенін тыңдатып, қимылдар арқылы бидің әдемілігін, пластикалық қимылын көрсете білуге дағдыландыру. | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. | Балаларға «Қазақ» «Классикалық» биінің қол мен аяқ қимылдарын біркелкі қозғай білуге жаттықтыру.                                                                              | «Қазақ» биі<br><br>Классикалық би       | Релаксация «Алаңқайдағы гүлдер» | Түсіндіру<br><br>Көрсету<br><br>Жеке жұмыс үйрету<br><br>Бақылау | I |
| XI-III | Балаларға би ырғағын түсіндіріп, би арқылы балалар көңіл-күйін көрсете білу. Балалар аяқ қимыл қозғалыстарын нақышына келтіре отырып, биге ашықтық беруге би қимылдарын еркін сипаттай білуге талпындыру.                                                                                                                           | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. | Балаларға «Чунга чанга» биінің қимылдарын түсіндіру. Қолды алға-артқа сермеу әдісін көрсету.                                                                                  | «Чунга-чанга» биі                       | Ойын: «Мимикалық қимылдар»      | Түсіндіру<br><br>Көрсету<br><br>Жеке жұмыс үйрету<br><br>Бақылау | I |
| XI-IV  | Балалардың көңіл-күйін көтеріп, би қимылдарын сипаттап беріп, ерекшеліктерін түсіндіру. «Ырғақты» биінің қимылдарын, тез әдемі әуенге сай қимыл қозғалысты орындалуын қадағалау. Балаларды өздері билейтін музыкасын тыңдап,                                                                                                        | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. | Балаларға «Ырғақты» биінің жүрісін, қол, аяқ, бас қимылдарын көрсетіп үйрету.                                                                                                 | «Ырғақты» би                            | Ойын: «Орамал»                  | Түсіндіру<br><br>Көрсету<br><br>Жеке жұмыс үйрету<br><br>Бақылау | I |

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                         |                                      |                               |                                                                  |   |
|--------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|-------------------------------|------------------------------------------------------------------|---|
|        | музыка фразаларын, біліктерін ажыратуға екпінін ажыратуға үйрету.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                         |                                      |                               |                                                                  |   |
| XII-I  | Балалардың көңіл-күйін көтеріп, «ча-ча» биінің әуенімен таныстырып, балалардың денедегі бұлшық еттердің барлығын ырғақты қозғалысқа келтіру үшін алдын ала әртүрлі қимылды жаттығулар жасату. Ұлпақарлар би қимылын әуенге сай жай, асықпай, жаттығуды тебіреніп орындау, биге деген құштарлық сезімдерін ояту. Әуенге сай қимылдарды нақышына келтіріп орындай білуге талпындыру.                                                 | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. | Балаларға «Ча-ча» биінің аяқ қимылдарымен дене қозғалысын көрсетіп үйрету. Биге сәйкес шапшаңдықты игере білуге жұмылдыру. Сонымен сай ұлпақарлар биінің қимылдарын көрсету. Әуенге сай нәзіктік көрсете білуге үйрету. | «ЧА-ча» биі.<br><br>«Ұлпақарлар» биі | Реласация «Шар»               | Түсіндіру<br><br>Көрсету<br><br>Жеке жұмыс үйрету<br><br>Бақылау | I |
| XII-II | Балаларға жаңа жыл мерекесі туралы гном туралы түсінік беру, гном биінің ырғақты, шапшаң, жақсы көңіл –күймен орындалатынын айта отырып, қимылдарды орындату. Балаларға «вальс» биін сипаттап беріп, ерекшеліктерін түсіндіру. Балалардың өздері билейтін музыкасын тыңдап, музыка фразаларын біліктерін ажыратуға, екпінін анықтауға үйрету. Жұптық биде ұл мен қыздардың бір-біріне қарап көңілді, жеңіл билей білуін қадағалау. | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. | Балаларға «Гном биінің секіру, жүгіру, аяқ қимылдарын көрсетіп үйрету. «Жаңа жыл вальсі» би қимылдарының жаттығуларын қайық, жұппен айналу қимылдарын орындату. Бас, аяқ, қимылдарының сәйкес келуін бақылау.           | «Гном» биі<br><br>«Жаңа жыл вальссі» | Ойын:»Біз көңілді балалармыз» | Түсіндіру<br><br>Көрсету<br><br>Жеке жұмыс үйрету<br><br>Бақылау | I |

|         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                         |                        |                                                   |                                                      |   |
|---------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|---------------------------------------------------|------------------------------------------------------|---|
| XII-III | Балалардың көңіл-күйін көтеру үшін мақсатында алдымен шаттық шеңберін ұйымдастыру. Жаңа би қимылдарын сипаттап беріп, ерекшеліктерін түсіндіру. «Көңілді қояндар» биінің қимылдарын, тез, әдемі, ырғақты, әуенге сай қимыл қозғалысты орындалуын қадағалау. Әуенді мұқият тыңдауға дағдыландыру.            | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру.                                   | Балаларға «Қояндар» биінің қимылдарын түсіндіріп, көрсету. Аңдардың қимылын мінез-құлықтарына сай орындай білуге үйрету.                                | «Қоңілді қояндар» биі. | Ойын:» Үй қояндары»                               | Түсіндіру<br>Көрсету<br>Жеке жұмыс үйрету<br>Бақылау | I |
| XII-IV  | Балаларға би ырғағын түсіндіріп, би арқылы балаларға көңіл күйін көрсете білу. Балалардың аяқ қимыл қозғалыстарын нақышына келтіріп, биге ашықтық беруге, би қимылдарын еркін сипаттай білуге талпындыру.                                                                                                   | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру.                                   | Балаларға «Шыршалар» биінің жүрісін, қол, аяқ, бас қимылдарын көрсетіп үйрету.                                                                          | «Шыршалар» биі         | Ойын: «Шырша»                                     | Түсіндіру<br>Көрсету<br>Жеке жұмыс үйрету<br>Бақылау | I |
| I-I     | Балалардың қимыл қозғалыстарын дамытып, шапшаңдыққа, нақтылыққа тәрбиелеу. Денені тік ұстап, балалардың денедегі бұлшық еттердің барлығын ырғақты қозғалысқа келтіру үшін алдын ала әртүрлі қимылдарды жасату. Кеңістікті бағдарлай білуге күрделі қимылдарды үйрету. Биге деген құштарлық сезімдерін ояту. | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. Бас, аяқ, қол қимылдарын орындау. | Балаларға «Теңізшілер» биінің аяқ қимылдарымен дене қозғалысын көрсетіп үйрету.                                                                         | «Теңізшілер» биі       | Ойын: «Пингвин, аю, түлкі, қоян» жүрістерін салу. | Түсіндіру<br>Көрсету<br>Жеке жұмыс үйрету<br>Бақылау | I |
| I-II    | Балаларға өзбек ұлтының қимылдарымен таныстыру. Әуенге сай ырғақты билей білуге, қимыл арқылы бидің мінезін аша білуге үйрету. Юи арқылы эстетикалық талғаммен қатар баланың психологиялық дамуын жақсартуға мүмкіндік беру.                                                                                | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. Бас, аяқ, қол қимылдарын орындау. | Балаларға «Өзбек» биінің аяқ, қол, бас иық қимылдары мен дене қозғалысын көрсетіп үйрету. Қол, аяқ буындарының бір қалыпты қозғалыста болуын қадағалау. | «Өзбек» биі            | Ойын: «Пингвин, аю, түлкі, қоян» жүрістерін салу  | Түсіндіру<br>Көрсету<br>Жеке жұмыс үйрету<br>Бақылау | I |

|       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                      |                   |                                    |                                                                  |   |
|-------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|------------------------------------|------------------------------------------------------------------|---|
| I-III | Балаларға өзбек биін үйретуді әрі қарай жалғастыру. Әуенге сай ырғақты билей білуге, би қимылдарын еркін меңгеру арқылы бидің мінезін аша білуге дағдыландыру. Саусақ, буын, білек, мойын, кеуде, йықтардың қимылын еркін орындай білу шеберліктерін қалыптастыру.                                                        | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. Бас, аяқ, қол қимылдарын орындау. | Балаларға «Өзбек» биінің аяқ, бас, қол иық қимылдарымен дене қозғалысының еркін болуын қарастыру.                                                    | «Өзбек» биі       | Ойын: «Әуенге сайкес қимыл жасату» | Түсіндіру<br><br>Көрсету<br><br>Жеке жұмыс үйрету<br><br>Бақылау | I |
| I-IV  | Балалар корей халқының би ырғақтарымен таныстыру. Би арқылы балалардың көңіл күйін көрсете білу. Балаларды аяқ қимыл қозғалыстарын нақышына келтіре отырып, биге ашықтық беруге би қимылдарын еркін меңгеру сипаттай білуге талпындыру. Музыкалық әуенді тыңдай білу шеберліктерін арттыру.                               | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. Бас, аяқ, қол қимылдарын орындау. | Балаларға «Крея» биінің жүрісін, аяқ, қол, бас иық қимылдары мен дене қозғалысын көрсетіп үйрету. Қол мен аяқты жәй ырғақты қозғай білуін қадағалау. | «Корей» биі       | Ойын: «Әуенге сайкес қимыл жасату» | Түсіндіру<br><br>Көрсету<br><br>Жеке жұмыс үйрету<br><br>Бақылау | I |
| II-I  | Балалардың қимыл қозғалыстарын дамытып, шапшаңдылыққа, нақтылыққа тәрбиелеу. Денені тік ұстап, балалардың денедегі барлық бұлшық еттерін барлығын ырғақты қозғалысқа келтіру үшін алдын ала әртүрлі қимыл жаттығулар жасату. Кеңістікті бағдарлай білуге күрделі қимылдарды үйрету. Биге деген құштарлық сезімдерін ояту. | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. Бас, аяқ, қол қимылдарын орындау. | Балаларға «Күн мен түн» биінің аяқ қимылдары мен дене қозғалысын көрсетіп үйрету.                                                                    | «Күн мен түн» биі | Ойын: «Күн мен түн»                | Түсіндіру<br><br>Көрсету<br><br>Жеке жұмыс үйрету<br><br>Бақылау | I |

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                             |                     |                                                                                                                  |                                                      |   |
|--------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------|---|
| II-II  | Балаларға «Испан» ұлтының қимылдарымен таныстыру. Әуенге сай ырғақты билей білуге, қимыл арқылы бидің мінезін аша білуге үйрету. Би арқылы эстетикалық талғаммен қатар баланың психологиялық дамуын жақсартуға мүмкіндік беру.                                                                 | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. Бас, аяқ, қол қимылдарын орындау. | Балаларға «Испан» биінің аяқ, қол, бас, иық қимылдары мен дене қозғалысын көрсетіп үйрету. Қол аяқ соғыстарын бір уақытта бірдей орындай білуге талпындыру. | «Испан» биі         | Ойын: «Арқан тартыс»                                                                                             | Түсіндіру<br>Көрсету<br>Жеке жұмыс үйрету<br>Бақылау | I |
| II-III | Балаларға «Испан» биін үйретуді әрі қарай жалғастыру. Әуенге сай ырғақты билей білуге, би қимылдарын еркін меңгеру арқылы бидің мінезін аша білуге дағдыландыру. Саусақ, буын, білек, мойын, кеуде, иықтардың қимылын еркін орындай білу шеберліктерін қалыптастыру.                           | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. Бас, аяқ, қол қимылдарын орындау. | Балаларға «Испан» биінің аяқ, қол, бас, иық қимылдары мен дене қозғалысын көрсетіп үйретуді жалғастыру. Бидің өзіне сай мінез құлкын ашу.                   | «Испан» биі         | Ойын: «Жанбыр мен күн»                                                                                           | Түсіндіру<br>Көрсету<br>Жеке жұмыс үйрету<br>Бақылау | I |
| II-IV  | Балалар «Грузин» халқының би ырғақтарымен таныстыру. Би арқылы балалардың көңіл күйін көрсете білу. Балаларды аяқ қимыл қозғалыстарын нақышына келтіре отырып, биге ашықтық беруге би қимылдарын еркін меңгеру сипаттай білуге талпындыру. Музыкалық әуенді тыңдай білу шеберліктерін арттыру. | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. Бас, аяқ, қол қимылдарын орындау. | Балалар «Грузин» биінің жүрісін, қол, аяқ, бас қимылдарын көрсетіп үйрету. Биге сай шапшаңдықты сақтай отырып билей білуге жаттықтыру.                      | «Грузин» биі        | Ойын: «Қоңыздар»                                                                                                 | Түсіндіру<br>Көрсету<br>Жеке жұмыс үйрету<br>Бақылау | I |
| III-I  | Балаларды әуенмен таныстырып, би қимылы ароқылы көктем мезгіліне мінездеме беру. Музыканы қабылдау және оны сензіне білуге, көңіл күймен би мазмұнын түсіне білуге үйрету. Музыканы есте нақты сақтай отырып, биге жұмсақтықпен еркіндік бере білуге тәрбиелеу.                                | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. Бас, аяқ, қол қимылдарын орындау. | Балаларға «Көктем» вальсі» биінің аяқ, қол, бас қимылдары мен дене қозғалысын көрсетіп үйрету.                                                              | «Көктем вальсі» биі | Ойын: «Аңдар паркінде»<br>1,2,3,4 жаттығулар<br>А.А.Айдарбеков<br>ва.Л.Т. Прибылова.<br>«Коррекционн ая ритмика» | Түсіндіру<br>Көрсету<br>Жеке жұмыс үйрету<br>Бақылау | I |



|         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                      |              |                                                                                                                   |                                                      |   |
|---------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------|---|
|         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                      |              | кітабы 77 бет                                                                                                     |                                                      |   |
| III-II  | Балаларға үнді халқының қимыл қозғалыстарын үйретіп, денені тік ұстап, балалардың денедегі барлық бұлшық еттерін барлығын ырғақты қозғалысқа келтіру үшін алдын ала әртүрлі қимыл жаттығулар жасату. Кеңістікті бағдарлай білуге күрделі қимылдарды үйрету. Биге деген құштарлық сезімдерін ояту. | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. Бас, аяқ, қол қимылдарын орындау. | Балаларға «Үнді» биінің аяқ қимылдары мен дене қозғалысын көрсетіп үйрету. Денені жеңіл ұстай отырып, би қимылдарын еркін орындай білуге үйрету.     | «Үнді» биі   | Ойын: «Аңдар паркінде» 5,6,7,8,9 жаттығулар А.А.Айдарбеков. Л.Т. Прибылова. «Коррекционная ритмика» кітабы 78 бет | Түсіндіру<br>Көрсету<br>Жеке жұмыс үйрету<br>Бақылау | I |
| III-III | Балалардың татар ұлтының қимылдарымен таныстыру. Әуенге сай ырғақты билей білуге, қимыл арқылы бидің мінезін аша білуге даңдыландыру. Биді әрі шапшаң билеуге дағдыландыру.                                                                                                                       | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. Бас, аяқ, қол қимылдарын орындау. | Балаларға «Татар» биінің аяқ, бас, қол иық қимылдары мен дене қозғалысын көрсету. Жүпиасып бір бағытта бірдей қозғала білуге үйрету.                 | «Жұпты» биі  | Релаксация «Шар»                                                                                                  | Түсіндіру<br>Көрсету<br>Жеке жұмыс үйрету<br>Бақылау | I |
| III-IV  | Балаларға қазақ халқының би қимылдарын үйрету. Балалардың көңіл күйін көтеру, би өнеріндегі шығармашылық қабілеттерін үйрету, арттыру. Қазақ халқының өнерін, салт дәстүрін жанама түрде қимылдар арқылы насихаттап жас ұрпаққа би өнерінің қыр-сырын                                             | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. Бас, аяқ, қол қимылдарын орындау. | Балаларға «Қазақ» биінің аяқ, бас, қол иық қимылдары мен дене қозғалысын көрсетіп, қошқар мүйіз, толқын, айнаның қимылдарын келтіріп билеуді үйрету. | «Қазақ» биі  | Ойын: «Тақия тастамақ»                                                                                            | Түсіндіру<br>Көрсету<br>Жеке жұмыс үйрету<br>Бақылау | I |
| IV-I    | Балалардың жыл бойғы үйренген вальс биінің қимылдарын қортындылау. Алдын ала үйренген би қимылдарын нақышына келтіріп орындау. Музыканы есте сақтай отырып, биге жұмсақтық бере білуін қалыптастыру. Жұп болып бірге билеу кезінде өздерін                                                        | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. Бас, аяқ, қол қимылдарын орындау. | Балалардың «Шаттық» биінің қозғалысын нақты орындауын қадағалау. Бас, қол, және аяқ қимылдарының еркін болуын қарастыру.                             | «Шаттық» биі | Релаксация «Көбелек»                                                                                              | Түсіндіру<br>Көрсету<br>Жеке жұмыс үйрету<br>Бақылау | I |

|        |                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                       |                                                                                                                                              |                               |                                 |                                                      |   |
|--------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|---------------------------------|------------------------------------------------------|---|
|        | еркін ұстай білуге дағдыландыру.                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                       |                                                                                                                                              |                               |                                 |                                                      |   |
| IY-II  | Балаларға жәндіктер туралы мәлімет бере отырып, көбелектің өте жеңіл ұшатынына көңіл бөлігізі, жай әуеннің ырғағын сезініп, жеңіл ауада қалқып толқынды билей білуге үйрету. Би қимылдарын нақты орындау шеберліктерін арттыру. | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. Бас, аяқ, қол қимылдарын орындау. | Балаларға «Көбелектер» биінің аяқ қимылдары мен дене қозғалысын көрсетіп үйрету. Көбелектің мінез құлқына сәйкес қимыл әрекет жасау.         | «Көбелектер» биі              | Ойын: «Өз гүліңді тап»          | Түсіндіру<br>Көрсету<br>Жеке жұмыс үйрету<br>Бақылау | I |
| IY-III | Балаларды би қимылдарымен таныстыру. Әуенге сай ырғақты билей білуге үйрету. Балаларды қимыл арқылы бидің мінезін аша білуге дағдыландыру. Билеу кезінде аяқты еркін қозғалта білу шеберліктерін арттыру.                       | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. Бас, аяқ, қол қимылдарын орындау. | Балаларға «Жұпты» биінің аяқ, бас, қол, иық қимылдарымен дене қозғалысын көрсетіп үйретуді жалғастыру.                                       | «Жұпты» биі                   | Релаксация «Орамал»             | Түсіндіру<br>Көрсету<br>Жеке жұмыс үйрету<br>Бақылау | I |
| IY-IV  | Ер балалардың іуенге сай қимылдар орындай отырып, билеу арқылы биге сәйкес мінездеме беруге талпындыру. Нақты би элементтерін нақышына келтіріп орындау шеберліктерін арттыру.                                                  | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. Бас, аяқ, қол қимылдарын орындау. | Балаларға «Кавбой» биінің аяқ, бас, қол, иық қимылдарымен дене қозғалысын көрсетіп үйретуді жалғастыру.                                      | «Кавбой» биі                  | Ойын: «Арқан тартыс»            | Түсіндіру<br>Көрсету<br>Жеке жұмыс үйрету<br>Бақылау | I |
| Y-I    | Балалардың көңіл күйін көтеріп, жыл бойы үйренген билерді қайталату. Билеу кезінде өзін жеңіл қозғала білу шеберліктерін арттыру.                                                                                               | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. Бас, аяқ, қол қимылдарын орындау. | Балаларға «Қазақ», «Классикалық» биінің қол мен аяқ қимылдарын көрсетіп үйретуді жалғастыру. Би қимылдарын есте сақтау қабілеттерін бақылау. | «Қазақ» биі<br>Классикалық би | Релаксация «Алаңқайдаңы гүлдер» | Түсіндіру<br>Көрсету<br>Жеке жұмыс үйрету<br>Бақылау | I |

|       |                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                       |                                                                                                                 |                  |                                                                                                                  |                                                      |    |
|-------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------|----|
| Ү-II  | Балалардың көңіл күйін көтеріп, «ча-ча» биінің қимылдарын қайталату. Әуенге сай жай қимылдарды нақышына келтіріп орындай білуге талпындыру.                                           | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. Бас, аяқ, қол қимылдарын орындау. | Балаларға «Ча-ча» биінің аяқ қимылдарымен ұлпақар биінің қимылдарын есте сақтаулары бойынша қайталау.           | «Ча-ча» биі      | Релаксация «Шар»                                                                                                 | Түсіндіру<br>Көрсету<br>Жеке жұмыс үйрету<br>Бақылау | I  |
| Ү-III | Өтілген би қимылдарын еске түсіріп, әуенмен байланыстыру. Балалардың қимыл-қозғалыстарын дамытып, шапшаңдыққа, нақтылыққа тәрбиелеу. Биге деген қызығушылықтарын құштарлықтарын ояту. | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. Бас, аяқ, қол қимылдарын орындау. | Балалардың «теңізшілер биін билеу кезінде аяқ қимылдары мен дене қозғалыстарының еркін болуын қадағалау.        | «Теңізшілер» биі | Ойын: «Пингвин, аю, түлкі, қоян» жүрістерін салу.                                                                | Түсіндіру<br>Көрсету<br>Жеке жұмыс үйрету<br>Бақылау | I  |
| Ү-IV  | Көктем мезгілінің құбылысына сәйкес би қимылын қайталау. Музыканы есте сақтай отырып, әдемі жеңіл орындай білуге дағдыландыру.                                                        | Жаттығулар: марш аяқтың ұшымен жүру, жүгіру, ырғақты секіру, жанымен жүгіру, аяқтың өкшесімен жүру, айналу, секіру. Бас, аяқ, қол қимылдарын орындау. | Балаларға «Көктем вальсі» биінің аяқ, қол, бас қимылдары мен дене қозғалысын есте сақтаулары бойынша қайталату. | «Көктем» биі     | Ойын: «Аңдар паркінде» 1,2,3,4 жаттығулар А.А.Айдарбеков, Л.Т. Прибылова. «Коррекционн ая ритмика» кітабы 77 бет | Түсіндіру<br>Көрсету<br>Жеке жұмыс үйрету<br>Бақылау | I  |
|       |                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                       |                                                                                                                 |                  |                                                                                                                  |                                                      | 36 |

**Пайдаланылатын әдебиттер:**

1. «Билеп үйренейік» Т.Сарыбаев, Г.А.Абдрахманова Алматы кітап
2. Музыка 5-6 жастағы балаларға арналған Алматы: Аруана, 2006.
3. Ұлттық билер



## **Түсінік хат**

Мектепке дейінгі жастағы балаларды биге үйретуде және осы негізде олардың шығармашылығын дамытуда би маманы белгілі бір тиісті әдістемені білуімен қатар, оның көркемдік әрекет, өнер түрі ретінде би туралы дұрыс түсінігі болуы қажет. Бидің табиғатын дәл түсіну педагогке қойылған міндеттерді мәнді әрі шебер шешуге мүмкіндік береді.

Би – музыкалық және пластикалық өнер, оның ерекшелігі – өнердің кез келген түрі сияқты, қоршаған өмірді көркем бейнелер арқылы бейнелей отырып, оларды орындаушылардың мәнерлі қимылдары арқылы сөзсіз бейнелейді. Бұл балалардың «өз денесі арқылы» бейнелерді тиімді сипаттауымен қиялдарының қозғаушы табиғатына толығымен сәйкес келеді. Осыған орай, биде балалардың шығармашылық қиялы, музыкалық әрекеттердің басқа түрлеріне қарағанда тиімдірек дами алады. Шығармашылық қиялдың дамуына музыканың да әсері ерекше. Бұл ең алдымен, шығармашылық табиғатқа тән қабылдау процесінде орын алады. Осыған байланысты музыкалық іс-әрекеттің барлық түрлерінің, оның ішінде бидің шығармашылық сипаты айқын. Би бейнелігімен, сюжеттілігімен ерекше. Бұл драматизацияға енуге және оны Л.С. Выготскийдің ойынша, кез келген балалар шығармашылығының «тамыры» болып табылатын сюжеттік-рөлдік ойынға жақындатады. Бидің ойын ерекшеліктерін де, оны мектепке дейінгі жастағы балалардың қабілеттерін дамытуға пайдалы әрекет ретінде сипаттайды. Би – балалардың шығармашылық пен қиялы қалыптасуы мен дамуына оңтайлы болып табылатын, бидің үш сипаты - музыка, қозғалыс және ойынның бір әрекетте үйлесетін көркемдік қызмет түрі.

**Мақсаты:** балаларды би тіліне үйрету, жалпыадамзаттық және ұлттық мәдениеттің игілігі болып табылатын би өнері әлемімен таныстыру арқылы шығармашылық тұлғаны қалыптастыру.

### **Міндеттері:**

1. Балаға бағытталған әдіс арқылы балалардың шығармашылық қабілетін дамыту.
2. Бидегі балалардың қиялын дамыту.
3. Балаларды музыканың табиғатына сәйкес әр түрлі музыкалық-ритмикалық қимылдармен таныстыру.
4. Мектепке дейінгі жастағы балаларды сахнада өзін-өзі ұстаудың қарапайым ережелерімен таныстыру.
5. Өнерді сүйеге, құрметтеуге, оның эстетикалық құндылығын түсінуге тәрбиелеу.

**Хореографиядан ұйымдастырылған оқу қызметін жүзеге асырудың ұйымдастырушылық шарттары:**

ҰОҚ жоспары 5 жас балаларға арналған.

ҰОҚ жиілігі – аптасына 1 рет, жылына 36 сағат жоспарланған.

### **Күтілетін нәтиже:**

Бидің негізгі әдістері туралы түсініктерге ие.

Қиялдары дамыған.

Музыкалық-ритмикалық қимылдарды орындай алады.

